

[Krag.]

om. Men jeg tror, at disse Ting er bedre egnede til Drøftelse i et Udvalg end her ved Lovforslagets første Behandling. I øvrigt er der forud for dette Lovforslags Fremsettelse gaaet saa indgaaende og grundige Overvejelser med sagkyndige baade inden for Bankverdenen og inden for Realkreditten, at det i højeste Grad maa være betryggende ogsaa for den høje Rigsdag, der staar for at skulle gennemføre dette Lovforslag, og det er mig ogsaa en stor Tilfredsstillelse at vide, at den højtærede Minister har Tilsagn saavel fra Banker som fra Kreditforeningerne med Hensyn til Bistand i enhver Henseende ved et saadant Lovforslags Udførelse i Praksis. Ogsaa dette er jo betryggende for den høje Rigsdag ved Gennemførelsen af en Lovgivning af saa speciel Karakter som den, der her er foreslaaet.

Jeg skal med disse Ord anbefale Lovforslaget til velvillig Overvejelse og til Gennemførelse efter en Behandling i et Udvalg, som jeg jo haaber kan føres til Ende i Løbet af forholdsvis kort Tid.

Kristen Amby: Der er næppe Tvivl om, saadan som det ogsaa er sagt, at netop vort Realkreditsystem, hvor Folk har faaet Obligationer med nominelt — i Forhold til, hvad der er Tilfældet mange andre Steder — lav Rente, gennem Aarene, i snart 100 Aar har betydet Mulighed for billige Penge til Igangsættelse af samfundsgavnlig Produktion. Men selv om det nu er rigtigt — og det er det —, er det ikke derfor givet, at dette System under alle Forhold hverken i sig selv er det helt heldige eller under særlige Kriseforhold virkelig kan opfylde den Opgave at finansiere Erhvervslivet eller den store Del deraf, som Byggeriet er, paa tilstrækkelig sund Basis. Det viser sig nemlig altid, og det har vist sig klart i næsten vor Menneskealder, om jeg saa maa sige, at den faste, lave Rentefod med de deraf følgende under visse Omstændigheder meget lave Kurser paa Obligationer har betydet en Fordyrelse for den paagældende Produktion — altsaa her for Boligbyggeriet, som er en Nøgleproduktion —, en Fordyrelse over hele den Laanetid, det drejer sig om. Det er nemlig Svagheden ved det System, vi har, at hvis man først har optaget et Laan og konstatere et Kurstab, som mange Gange kan være op til 15—20 Points, selv om Renten nominelt er lav — 4—4½ pCt. i enkelte Serier —, saa betyder det i Virkeligheden en Fordyrelse over hele Laanets Løbetid;

i alle de følgende 60 Aar betyder det, at man af dette Byggeri skal svare faktisk en urimelig høj Rente, selv paa Tidspunkter, hvor Rentefoden maaske gaar ned til 2, fordi der med disse Obligationer med den lave Rentefod ikke er nogen videre Mulighed for Konvertering. Derfor, naar Tider som disse, der vender op og ned paa alle Forhold, pludselig sætter ind, kan den sædvanlige Form for Finansiering efter mine Begreber ikke slaa til.

Jeg kunde ogsaa have ønsket, saadan som det ærede Medlem Hr. A. C. Mortensen sagde det, at den Adgang, der var efter det lille Lovforslag, vi fik gennemført sidste Foraar, til at foretage Finansieringen paa Byggeriets Tilrettelæggelsestidspunkt, i ganske anderledes Grad var blevet udnyttet. Og jeg kan ikke sige andet, end at jeg beklager meget, at ikke alle de herhenhørende Institutioner — jeg tænker først og fremmest paa nogle af Kreditforeningerne — efter mit Skøn ikke har medvirket tilstrækkeligt til, at dette blev Tilfældet, saaledes at det Byggeri, der blev planlagt i Foraaret og Sommeren, allerede havde været prioriteret. Det er, som alle ved, ikke Tilfældet, i hvert Fald kun i meget lille Udstrækning. Derfor stod altsaa det Byggeri, der var planlagt og i Gang, men ikke færdigprioriteret, i mange Tilfælde over for en Katastrofe, hvis man skulde konstatere et Kurstab ved Salg af Obligationerne. Jeg indrømmer, at ofte har de Pengeinstitutter, Banker, der har finansieret Byggeriet ved Byggelaan, hjulpet igennem, idet Instituttet enten har belaaet Obligationerne i Tilfælde af, at Bygherren havde faaet dem udleveret, eller har strakt sit Byggelaan over en længere Tid eller foreløbig ladet sig nøje med, om jeg saa maa sige, en privat Obligation. Jeg ved godt, at derved har man hjulpet noget paa Situationen, men det, vi staar over for, er dog at maatte tage Stilling til, at dette Byggeri, hvis det skal færdigprioriteres nu, maa konstatere et Kurstab, der løber op i Nærheden af 9—10 Points, og dette kan simpelt hen betyde Ruin for mange af de paagældende Bygherrer. Derfor kan vi fra vor Side, selv om vi ikke kan være blinde for de Vanskeligheder, som vil opstaa, saaledes som det ærede Medlem Hr. Krag ogsaa nu har understreget, helt tiltræde, at man gennem en Slags Mellefinansiering over kortfristede Laan forsøger at komme det Byggeri til Hjælp, der er i Finansieringsvanskeligheder. I det hele taget er det jo en Tanke, man i Byggeverdenen har været inde paa, ogsaa under normale Forhold, at have en Slags